

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 103/2017-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, zastúpenej JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, v mene ktorej koná advokát JUDr. Roman Kvasnica, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 1298/2007, za účasti Okresného súdu Nové Zámky, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 1298/2007 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., priznáva finančné zadost'učinenie v sume 300 € (slovom tristo eur), ktoré jej je Okresný súd Nové Zámky p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Nové Zámky je p o v i n n ý obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., uhradiť trovy konania v sume 362,60 € (slovom tristošesťdesiatdva eur a šesťdesiat centov) na účet jej právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. februára 2016 doručená s'ťažnosť obchodnej spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o. (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 1298/2007.

Návrhom na vykonanie exekúcie sa pôvodný veriteľ – [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pôvodný oprávnený“), domáhal vymoženia pohľadávky v sume 1 105,14 € s príslušenstvom voči povinnej v 1. rade [REDAKOVANÉ], povinnému v 2. rade [REDAKOVANÉ], povinnej v 3. rade [REDAKOVANÉ] a povinnému vo 4. rade [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „povinní“).

Zmluvou o postúpení pohľadávok z 15. decembra 2010 postúpil pôvodný oprávnený s'ťažovateľovi pohľadávku, ktorá je predmetom napadnutého exekučného konania. Na tomto základe s'ťažovateľ zaslal okresnému súdu návrh na zmenu účastníka konania.

Okresný súd „*po dobe dlhšej ako 22 mesiacov*“ uznesením č. k. 6 Er 1298/2007-28 zo 16. januára 2013 pripustil do konania vstup sťažovateľa na strane oprávneného namiesto pôvodne oprávneného.

Sťažovateľ namieta, že uznesenie okresného súdu o zmene účastníka „*ani po dobe dlhšej ako 14 mesiacov nenadobudlo právoplatnosť*“, preto okresnému súdu zaslal 19. marca 2014 žiadosť o prijatie opatrení umožňujúcich doručenie rozhodnutia okresného súdu povinným.

Okresný súd na predmetnú žiadosť nereagoval, preto sťažovateľ podal 5. novembra 2014 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na ktorú okresný súd reagoval prípisom doručeným sťažovateľovi 4. decembra 2014, v ktorom „*bolo uvedené, že Uznesenie nenadobudlo právoplatnosť pre nedoručenie Uznesenia povinnému v 1./, 2./, a 3./ rade*“.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

„*Protiprávny stav, zapríčinený konaním, resp. nečinnosťou Okresného súdu Nové Zámky, spočíva v tom, že ani po uplynutí doby dlhšej ako 60 mesiacov odo dňa, kedy sťažovateľ podal návrh na zmenu účastníka konania vedeného pred Okresným súdom Nové Zámky pod sp. zn. 6 Er/1298/2007, nebolo o podanom návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka konania na strane oprávneného právoplatne rozhodnuté, a to z toho dôvodu, že Uznesenie nebolo doručené povinným a teda nenadobudlo právoplatnosť...*

Súčasný stav veci znemožňuje sťažovateľovi uplatňovanie jeho práv v exekučnom konaní, t. j. nemôže aktívne vystupovať vo vzťahu k exekútorovi, ako napríklad: komunikovať s ním, domáhať sa vymoženía pohľadávky, schvaľovať splátkové kalendáre, alebo dávať súhlasy na predaj nehnuteľností vo vlastníctve povinných i keď hmotnoprávne ako veriteľ, má na to právo. Exekútor taktiež nemôže poukazovať vymožené finančné prostriedky sťažovateľovi, ale musí ich poukazovať pôvodnému veriteľovi, t. j. [REDAKOVANÉ] Tieto skutočnosti v sťažovateľovi ako veriteľovi vyvolávajú pocit neistoty ohľadom reálneho uspokojenia jeho pohľadávky, nakoľko vymožené peňažné prostriedky nie sú priamo

poukazované sťažovateľovi a pôvodný veriteľ ■■■ napríklad nemusí postupovať pri schvaľovaní splátkových kalendárov alebo pri dávaní súhlasov s predajom nehnuteľností vo vlastníctve povinných tak, ako by to urobil sťažovateľ, čo môže viesť k tomu, že v budúcnosti bude ohrozené reálne vymoženie pohľadávky.

Sťažovateľ má za to, že je neprípustné, aby rozhodovanie o čiastkovej otázke právneho nástupníctva oprávneného t. j. aby rozhodovanie o jeho podanom návrhu na zmenu účastníka konania, trvalo vyše 60 mesiacov. Sťažovateľ má za to, že rozhodovanie o čiastkovej otázke právneho nástupníctva je úkon, ktorý sa nevyznačuje právnou ani faktickou zložitosťou. Hoci Okresný súd Nové Zámky dňa 16. 01. 2013 rozhodol o návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka konania na strane oprávneného, nevykonal plynulé opatrenia na doručenie rozhodnutia súdu povinným. Takýto postup súdu je v rozpore s prvou vetou § 100 Občianskeho súdneho poriadku...

Následok vyššie popísaných skutočností, ktoré spôsobil svojou nečinnosťou orgán, ktorého úlohou je ochrana zákonnosti, vyvoláva v sťažovateľovi stratu dôvery k tomuto orgánu a najmä bráni uspokojeniu pohľadávky sťažovateľa, v pozícií nového veriteľa, a to aj napriek tomu, že je držiteľom exekučného titulu. Jeho postavenie v Exekučnom konaní, je vo vzťahu k exekútorovi závislé od rozhodnutia Okresného súdu Nové Zámky, na ktoré je naviazané aj reálne uspokojenie jeho pohľadávky a tým aj vymožitelnosť jeho súdom už raz priznaného práva.“

Vzhľadom na tieto skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er/1298/2007 porušil základné právo (sťažovateľa, pozn.)... na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy..., ako aj... právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

Okresnému súdu Nové Zámky v konaní, vedenom pod sp. zn. 6 Er/1298/2007, prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

(Sťažovateľovi)... priznáva právo na primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.000,00 Eur..., ktoré... je Okresný súd Nové Zámky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Nové Zámky je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania k rukám právneho zástupcu sťažovateľa v sume 362,60 €... v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia sťažovateľ odôvodňuje tým, že priet'ahy v napadnutom konaní mu spôsobujú „trvalý stav právnej neistoty, nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky konania a tiež majetkovú ujmu spočívajúcu v nemožnosti domôcť sa uspokojenia svojej judikovanej pohľadávky... V tejto sume sťažovateľ zohľadnil najmä dĺžku zbytočných priet'ahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty a straty dôvery v efektívne poskytnutie súdnej ochrany v predmetnej veci, ďalej nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocite právnej neistoty ohľadom reálneho uspokojenia jeho pohľadávky, nakoľko až do doby pokým Uznesenie nenadobudne právoplatnosť sťažovateľ nemôže v Exekučnom konaní zastat' pozíciu oprávneného..., čoho dôsledkom sa sťažovateľ nemôže aktívne domáhať uspokojenia svojej judikovanej pohľadávky a zároveň tento stav môže viesť k tomu, že v budúcnosti nebude môcť sťažovateľ reálne vymôcť svoju judikovanú pohľadávku, nakoľko SLSP... napr. môže podať návrh na zastavenie exekúcie...“.

Po predbežnom prerokovaní ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie uznesením sp. zn. II. ÚS 103/2017 z 9. februára 2017.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd zároveň vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vecí.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril v prípise č. Spr 268/2017 zo 7. apríla 2017, v ktorom zhrnul priebeh napadnutého konania, poukázal osobitne na zisťovanie pobytu povinných v 1. až 3. rade a tiež na priebeh doručovania uznesenia okresného súdu zo 16. januára 2013 týmto povinným a následne uviedol:

„Z predmetného spisu vyplýva, že pri vykonávaní jednotlivých procesných úkonov odo dňa doručenia návrhu na zmenu účastníka do dňa nadobudnutia právoplatnosti uznesenia 6 Er/1298/2007-28, ktorým súd rozhodol o tomto návrhu došlo k značným časovým posunom vo vybavení tejto veci, ktorá skutočnosť bola spôsobená objektívnymi okolnosťami spočívajúcimi vo veľkej zaťažnosti súdu, množstvom nevybavených exekučných vecí v počte vyše 109.000 nevybavených vecí a pri neustále sa zvyšujúcom nápade týchto vecí, pri nemeniacom sa počte sudcov a vyšších súdnych úradníkov či asistentov, ktorí túto agendu vybavujú. Na tieto okolnosti žiadame prihliadnuť v rámci rozhodnutia o prijatej sťažnosti sťažovateľa.“

Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu v podaní z 3. mája 2017 podal stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu, pričom uvádza, že z prehľadu napadnutého konania je zrejmé, že sťažnosť je opodstatnená, keďže došlo k zbytočným priet'ahom tým, že „sa porušovateľ nedostatočne zaoberal návrhom na zmenu účastníka konania“, ako aj „nedôslednosťou porušovateľa pri doručovaní Uznesenia účastníkom konania“. Sťažovateľ poukazuje na to, že „porušovateľovi trvalo približne 21 mesiacov vykonať lustráciu vyššie uvedených osôb v príslušných registroch“ a tiež, že mesto Nové Zámky oznámilo adresy pobytu povinných v 1. až 3. rade 25. novembra 2014, „avšak na tieto adresy im porušovateľ zaslal Uznesenie až dňa 03. 05. 2016, t. j. po uplynutí doby vyše 17 mesiacov.

Jednoduché administratívne úkony, akými je lustrácia a zasielanie zásielok účastníkom konania patrí ku každodennej agende porušovateľa, a preto má sťažovateľ za to, že ani vysoká zaťaženosť či meniace sa obsadenie porušovateľa nespôsobili tieto priet'ahy v konaní, ale že tieto boli spôsobné nedôslednou činnosťou porušovateľa vo veci (v tejto

istej veci porušovateľ 2 krát lustroval pobyty v registroch, pričom prvý krát mu vykonanie tohto úkonu trvalo takmer 2 roky a druhýkrát 1 mesiac, rovnako bol porušovateľ schopný zaslať Uznesenie účastníkom konania na ďalší deň po jeho vydaní, avšak po zistení nových adries účastníkov konania im bolo toto zaslané až po plynutí doby dlhšej ako 1 rok).

Zároveň má sťažovateľ za to, že nemožno ospravedlniť prieťahy v konaní a pochybenia na strane porušovateľa vysokou zaťaženosťou či meniacim sa obsadením porušovateľa, čo konštatoval i Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých nálezochoch.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že ústavná sťažnosť sťažovateľa je opodstatnená, nakoľko porušovateľ:

- sa nedostatočne zoberal vecou po jej doručení porušovateľovi (odo dňa doručenia návrhu na zmenu účastníka konania porušovateľovi do vydania Uznesenia uplynula doba dlhšia ako 20 mesiacov).

- nedôsledne vykonával úkony smerujúce k tomu, aby Uznesenie nadobudlo právoplatnosť, predovšetkým plynulo nevykonal kroky na to, aby bolo Uznesenie doručené všetkým účastníkom konania (odo dňa vydania Uznesenia do doby pokiaľ nadobudlo toto právoplatnosť uplynula doba dlhšia ako 46 mesiacov).“.

II.

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu zistil tento priebeh napadnutého konania:

Okresnému súdu bolo 11. apríla 2011 doručené podanie súdneho exekútora, ktorým doručil návrh sťažovateľa na zmenu účastníka z 18. februára 2011. Okresný súd o tomto návrhu rozhodol uznesením zo 16. januára 2013 a následne doručoval toto uznesenie účastníkom konania. Povinnému vo 4. rade bolo uznesenie doručené 22. januára 2013. Zásielky pre povinných v 1. až 3. rade boli okresnému súdu vrátené 22. januára 2013, resp. 13. februára 2013, a na základe druhého doručovania 21. februára 2013 ako nedoručené.

Dňa 20. novembra 2014 okresný súd vykonal lustráciu v registri obyvateľov Slovenskej republiky, v registri priestupkov a v registri Sociálnej poisťovne „s negatívnym

výsledkom a to tak, akoby také osoby ani neexistovali“. Následne okresný súd zisťoval pobyt povinných v 1. až 3. rade prostredníctvom Mestského úradu v Nových Zámkoch, ktorý okresnému súdu zaslal požadované informácie 25. novembra 2014.

Okresný súd 3. mája 2016 doručoval uznesenie povinným v 1. až 3. rade na adresy oznámené Mestským úradom v Nových Zámkoch s tým, že povinný v 2. rade zásielku prevzal 16. mája 2016 a povinná v 3. rade 12. mája 2016. Zásielka pre povinnú v 1. rade bola vrátená okresnému súdu 1. júna 2016 ako nedoručená s poznámkou, že adresát si neprevzal zásielku v odbernej lehote. Okresný súd uznesenie opakovane doručoval – zásielka mu bola vrátená 31. augusta 2016 ako nedoručená. Následne okresný súd doručoval uznesenie povinnej v 1. rade na adresu, na ktorej mala podľa registra obyvateľov Slovenskej republiky evidovaný trvalý pobyt. Predmetná zásielka bola vrátená okresnému súdu 10. novembra 2016 ako nedoručená. Dňa 28. novembra 2016 okresný súd vyznačil na uznesení zo 16. januára 2013 doložku právoplatnosti, podľa ktorej toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 10. novembra 2016.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 1298/2007 pri rozhodovaní o jeho návrhu na zmenu účastníka.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Podľa § 251 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v znení účinnom do 30. júna 2016 na výkon rozhodnutia a exekučné konanie podľa osobitného predpisu sa použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak. Rozhoduje sa však vždy uznesením.

Vychádzajúc z § 251 ods. 4 OSP, ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony podľa ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a Občianskeho súdneho poriadku, pokiaľ ide o úkony vykonané do 30. júna 2016.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Vychádzajúc z toho, že napadnuté konanie nie je v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd nad rámec veci poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“). Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 9a ods. 1 Exekučného poriadku ak to povaha veci nevyklučuje, v konaní podľa tohto zákona sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku.

Podľa § 243h ods. 1 Exekučného poriadku ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.

Postup okresného súdu v napadnutom konaní od 1. júla 2016 bolo teda potrebné hodnotiť aj podľa ustanovení Civilného sporového poriadku.

Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prierahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prierahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Uvedené právne východiská možno primerane aplikovať aj v exekučnom konaní, preto podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ústavný súd uvádza, že predmetom napadnutého exekučného konania je vymożenie peňažnej pohľadávky s tým, že sťažovateľ namieta priet'ahy v súvislosti s doručovaním uznesenia o zmene účastníka konania zo 16. januára 2013. Predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov, nevyznačuje sa právnou a ani faktickou zložitou. Rovnaký záver sa týka aj konania o procesnom návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka konania z dôvodu singulárnej sukcesie.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľa ako účastníka konania. Z hľadiska povahy napadnutého konania ústavný súd konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo možné pripočítať na ťarchu sťažovateľa, prípadne povinných.

3. Napokon ústavný súd posudzoval postup okresného súdu v doterajšom priebehu konania. Postup okresného súdu v predmetnom štádiu exekučného konania v zásade možno hodnotiť ako efektívny a účelný – t. j. okresný súd vykonával primerané procesné úkony smerujúce k zisteniu pobytu povinných. Pri uvedenom postupe okresného súdu sa však vyskytli opakované obdobia nečinnosti s tým, že konanie o návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka konania trvalo od apríla 2011 do 10. novembra 2016, t. j. päť rokov a šesť mesiacov.

Pri hodnotení uvedených kritérií ústavný súd považoval za potrebné prihliadnúť na to, že v napadnutom exekučnom konaní sa vymáha pohľadávka voči povinným, ktorej právnym základom je zmluva o pôžičke, tzv. mladomanželská pôžička. Bežným prvkom

uvedeného zmluvného vzťahu je povinnosť dlžníkov informovať veriteľa o zmene napr. zamestnávateľa, zmene adresy trvalého pobytu a pod. V tejto súvislosti považuje ústavný súd za relevantnú procesnú povinnosť účastníkov konania prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu (porovnaj napr. § 101 ods. 1 OSP). V súdnom spise nie sú podania pôvodného veriteľa, prípadne sťažovateľa, ktoré by ozrejmovali aktuálny pobyt povinných. To, že okresný súd právoplatne nerozhodol o návrhu na zmenu účastníkov, nemohlo byť prekážkou pre takýto postup sťažovateľa alebo pôvodného veriteľa. Možno preto rozumne predpokladať, že ani oni sami nedisponovali relevantnými údajmi týkajúcimi sa pobytu povinných. Ak mal sťažovateľ objektívne takú možnosť, mohol a mal sám uviesť a predložiť relevantné skutočnosti vo svojich podaniach a prispieť tak k naplneniu účelu exekučného konania. Prekážkou nemohlo byť to, že okresným súdom nebol vyzvaný, prípadne že okresný súd právoplatne nerozhodol o jeho návrhu na zmenu účastníka konania. Dĺžka konania o návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka bola takto spôsobená aj neznámym pobytom povinných. Uvedené skutočnosti a ich dôsledky boli objektívne a nemožno ich pripočítať výlučne na ťarchu okresného súdu.

Námietku sťažovateľa o tom, že okresný súd mal vykonať iné opatrenia – napr. ustanoviť opatrovníka účastníkom konania, rozhodnúť, že sa im budú doručovať písomnosti uložením v spise a pod., možno akceptovať len čiastočne. Občiansky súdny poriadok dáva možnosť konajúcemu súdu zvoliť viaceré opatrenia, pričom konkrétny výber príslušných procesných opatrení, ich načasovanie a postupnosť je vecou úvahy súdu. Jeho úlohou je dbať na procesné práva a povinnosti všetkých účastníkov, preto je tiež potrebné, aby konajúci súd zisťoval pobyt účastníkov konania. Rozsah a intenzita takéhoto šetrenia je v zásade vecou úvahy súdu, je ovplyvnená konkrétnymi okolnosťami predmetnej veci s tým, že by malo ísť o efektívne a vecne vykonávané šetrenie. Až takéto šetrenie súdu umožňuje záver o tom, či pobyt účastníka je neznámy a či možno takému účastníkovi ustanoviť opatrovníka, prípadne rozhodnúť o tom, že písomnosti určené tomuto účastníkovi sa budú doručovať uložením v súdnom spise. Procesný postup okresného súdu v tomto smere preto nemožno sám osebe považovať za neefektívny. Rovnako tak postup podľa § 111 ods. 3 CSP – t. j. uplatnenie fikcie doručenia, na základe ktorej došlo k nadobudnutiu

právoplatnosti uznesenia okresného súdu o zmene účastníkov – vyjadrujúci zásadu zodpovednosti za správnosť údajov zapísaných vo verejných registroch – bol možný až nadobudnutím účinnosti Civilného sporového poriadku. Uvedené skutočnosti zohľadnil ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení.

Pokiaľ ide o obranu predsedu okresného súdu, že priedahy boli spôsobené vysokým počtom nevybavenej súdnej exekučnej agendy a nedostatkom personálneho aparátu, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priedahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06). Rovnako tak uviedol, že hoci nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzavrel, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priedahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd síce rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, avšak neprikázal mu, aby vo veci ďalej konal bez zbytočných prieťahov, pretože uznesenie okresného súdu o zmene účastníka konania zo 16. januára 2013 bolo efektívne doručené povinným a nadobudlo tak právoplatnosť 10. novembra 2016.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ požadoval finančné zadosťučinenie 1 000 €, pričom poukazoval na „trvalý stav právnej neistoty, nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z neprimeranej dĺžky konania a tiež majetkovú ujmu spočívajúcu v nemožnosti domôcť sa uspokojenia svojej judikovanej pohľadávky...“.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 300 €, čo považoval za dostatočné a primerané okolnostiam danej veci (bod 2 výroku tohto

nálezu). Ústavný súd prihliadol v prvom rade na okolnosti, ktoré uviedol v odôvodnení svojho nálezu v bode III, ďalej prihliadol aj na to, že uvedená procesná situácia – do právoplatného rozhodnutia o účastníctve sťažovateľa v napadnutom konaní – nebránila tomu, aby judikovanú pohľadávku súdny exekútor vymáhal v prospech pôvodného veriteľa, resp. aby súdny exekútor využil zákonné prostriedky smerujúce voči povinným a ich majetku, prípadne príjmom, ktoré by zaistili budúce vymożenie judikovanej pohľadávky. Rozhodovanie o zmene účastníka nie je v zásade spôsobilé zmarit' účel exekučného konania – naplnenie tohto účelu bude závislé od postupu súdneho exekútora v napadnutom konaní a tiež od bonity povinných. Sťažovateľ neuviedol také skutočnosti, ktoré by viedli k záveru, že v dôsledku rozhodovania okresného súdu o návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka – v uvedenom rozsahu – došlo k zmareniu účelu exekučného konania.

Sťažovateľ tiež žiadal o úhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom, a to vo výške 362,60 €.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložit' niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia sťažovateľa vo výške 362,60 € neprevyšuje sumu vypočítanú ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania za dva úkony právnej služby (za rok 2016) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 15 písm. a) a § 16 ods. 3 vyhlášky zvýšenú o 20 %, keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľkou DPH.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Ústavný súd nevyhovel tej časti návrhu na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa, v ktorej žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, pretože uznesenie okresného súdu o pripustení zmeny účastníkov konania sp. zn. 6 Er 1298/2007 zo 16. januára 2013 nadobudlo právoplatnosť 10. novembra 2016, takže k prietahom pri rozhodovaní o návrhu na pripustenie zmeny účastníkov konania už nemôže dochádzať.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2017